Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Itziar Agirregomezkorta Laka

Elgoibar, Gipuzkoa (1956)

Aurkibidea

Biografia

Elgoibarren jaioa, zortzi anai-arrebatatik seigarrena. Aita elgoibartarra zen, Unastegierrota baserrikoa, eta ama, berriz, debarra, Irarrazabal baserrikoa. Gaztelaniaz ikasi zuen Aita Agirre eskola nazionalean, baina oso umetatik eskolaz kanpoko euskara-klaseetara joaten hasi zen. Nerabezaroan, euskal kontzientzia piztuta, Elorra dantza-taldean hasi zen dantzan eta gerora umeei dantzak irakasten ere jardun zuen. Euskarazko kantak abesten zituen abesbatza batean ere parte hartu zuen eta baita euskarazko antzerkiak egiten ere. 15 urte ingururekin hasi zen gau-eskoletan euskaraz alfabetatzen eta gerora UNEDera joan zen, Bergarara, lehenengo D eta geroago B tituluak ateratzera. Idazkaritza ikasketak eginak zituen eta denda batean lanean zebilen, ikastolan gurasoentzako euskarazko eskolak ematea eskaini ziotenean. Hasieran bi lanak egiten bazituen ere, gerora denda utzi eta euskara irakasten jarraitu zuen, lehenengo gau-eskoletan eta gero, euskaltegiak sortu zirenean, hasieran urtebetez AEKn eta, ondoren, Udal Euskaltegian. Laneko azken urteak Udaleko Euskara Sailean teknikari eta trebatzaile lanetan egin zituen. Elgoibarko Izarrako kide aspalditik, BARREN aldizkariaren sorreran eta zuzendaritzan ere aritutakoa da. Elgoibarko euskararen historia soziala jasotzeko proiekturako egin zitzaion elkarrizketa, Sebas Larrañaga senarrarekin batera.

Zintak

EGB-104

- **Proiektua**: Euskararen historia soziala Elgoibarren
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane
- **Data**: 2022-05-17
- **Iraupena**: 44 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane

EGB-106

- **Proiektua**: Euskararen historia soziala Elgoibarren
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane
- **Data**: 2022-05-17
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Etxean giro euskalduna; euskarazko "kina"

- **Erref**: EGB-104/003
- **Iraupena**: 0:03:56. **Hasi**: 00:01:41. **Bukatu**: 00:05:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Etxean euskaraz egiten zuten arren, eskolan erabat erdalduna zen giroa. Amak gogor egiten zien gaztelaniaz egiten bazuten, eta "isunak" ordainarazten zizkien. Zortzi urte inguru zituela, Elgoibarko Izarrak antolatutako euskarazko "kina"ra joaten zen, Loritoneko lokalera, euskarazko hiztegia eta euskal kantak lantzeko. Anai-arreba gehienak eskola nazionaletara joan ziren, baina gazteena ikastolara.

Transkripzioa
- Eta etxeko girua... ze hizkuntza... euskeraz eitten zan zuen etxian?
- Hori da. Euskeraz eitten zan nere etxian, baiña, klaro, eskolara hasi giñanian, erabat erdalduna zan giroa eta nere ama zanak ipintzen zaban frigorifiko gaiñian ipintzen zaban itxulapiko bat eta pezeta bat edo ez naiz gogoratzen oin –ze txakur haundiak eta txakur txikiak ere ezagutu genituen–, baiña dirua sartu bihar izaten genun, ama oso gogor jartzen zalako, euskeraz egin bihar genula eta... Klaro, gu eskolatik, bueno, etxera juaten giñanian, hasten giñan erderaz eta... hori. Hori ezagutu naban, bai. Eta gerora, ba, 8 bat urtekin-edo hasi giñan... hasi zan ba Elgoibarko Izarra elkartearen bittartez edo, euskera pixka bat reforzatzeko edo, Kinak. Umeentzako kina sortu zuten. Hemen Loritoneko –gerora izango zana ikastolia– Loritoneko lokaletan edo, Kina eitten gendun arratsaldetan. Eskolatik irten eta euskerazko hiztegixa lantzearren eta euskal kantak abestearren eta hola. Eta han izan nittun gerora nere ikasleak –ikastolan–

nere ikasleak izango ziran irakas... ikasleak izan nittun irakasle kina horretan: Begoña Andonegi, ta izan zan... Lurdes... ez naiz gogoratzen abizena, Lurdes `Zorrillo´ esaten genion, baiña. Eta, ba, bueno Begoña izan zan gero nere ikaslea gau-eskoletan hasi giñanian ikastolan klasiak ematen.
- Eta Kina horretan hiztegixa esan dozu lantzen zala?
- Bai. Zian holako kartoi batzuk, ba, bingoko kartoiak bezela, eta ipintzen genitun tirita batzuk, ba, bueno “urrutizkiña” ta holako hitzak ikasten genittun; ba “aterkia”, guk “guardasola” esaten gendun ta “aterkia”... ta bueno. Hola. Ikasten genun hori. Eta gero, ba, euskal abestiak, ez bakarrik herrikoiak. Nik gogoratzen dot: “Arratsa Moscun, hotza ta ilun...” ta halako ba euskaldundutako erdal abestiak edo hola ikasten genituen. Hortik ya... ba, klaro, orduan umia nitzan, baiña...
- Eta hori, baiña, zelan? Elgoibarko Izarrak antolatutakua zan?
- Bai, bai. Hor Elgoibarko Izarran, bueno, hasiera-hasieratikan ibili zan zera, Felix Etxeberria, lan hoietan, ez? Eta nik uste dot hor zerbait egin bihar zala Elgoibarren euskera galtzen-edo ari zala edo Elgoibar nahiko industrializatua zegoen, ba, nahiko erdalduna zala-ta, ba, nik uste dot hortan hasi ziala. Eta, kasualidadez, ni bizi nitzan herriaren arrabaletan, oin Maala dan gune zentro horretan, eta, adibidez, nere senarra izango zana bizi zan plaza aldian eta haiek ere juaten zian. Batzuk juaten zian kina horretara. Ez? Ba ez dakit. Ta nere amak... ni bakarrik uste dot egon nitzala. Nere anaiak-eta ez zian jun. NI, bueno, txikienetakua nintzan, e.
- Baiña hori izango zan baitta ama oso euskaltzalia zalako eta...
- Bai, bai, bai. Eta, adibidez, nere... Gu danok ibili giñan eskola nazionaletan edo. Seigarrena nitzan eta ya zazpigarrena –orduan hasi zan ikastola eta– ya haura jun zan ikastolara, ze ordura arte ez zauan. Ni baiño, ba, ez dakit... Elgoibarko ikastolia... 62an-edo uste dot hasi zala. Anaia gazteena jaio zan 64an eta haura ya jun zan.

2. Euskal kontzientzia piztu

- **Erref**: EGB-104/004
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:05:37. **Bukatu**: 00:07:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:
14 urte ingururekin euskal kontzientzia piztu zitzaion Burgosko prozesua eta beste hainbat kontu tarteko. 15 urte ingururekin Elorra dantza-taldean sartu zen eta geroago umeei dantzan irakasten jardun zuen, irakasleak behar zirela eta. "Juventud elgoibarresa" taldean ere parte hartu zuen.

3. Elgoibarko Izarra; Olentzerorekin kantuan; Juan Igartuaren abesbatza

- **Erref**: EGB-104/006
- **Iraupena**: 0:01:18. **Hasi**: 00:08:03. **Bukatu**: 00:09:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak

Laburpena:
Elgoibarko Izarra euskara elkarteak atal desberdinak zituen eta bera dantza-taldeko kide moduan joaten zen. Gabonetan Olentzerorekin kantuan irteten hasi ziren eta, horretarako entseguetan zebiltzala Juan Igartua elgoibartarrak abesbatza bat sortzea proposatu zien. Euskarazko kantak abesten zituzten.

Transkripzioa
Bueno, hor, ni gehienbat juaten nitzan gero ya Elgoibarko Izarrara, bueno, elkartera, dantza-taldeko arduradun moduan-eta juaten giñan. Elgoibarko Izarra elkartean zeuden talde desberdiñak; gu dantzatik juango giñan. Ez dakit. Orduan ere hasi giñan, klaro, Gabonetan Olentzeroarekin irtetzen giñan kantuan. Eta hori dala-ta, hortarako ensaiatzen hasi giñala edo, Elgoibarko –bueno, orduan uste dut, ez dakit, unibersidadeko... Madriden-edo uste dot zauala– Juan Igartua –elgoibartarra zan– hasi zan gure ensaiotara etortzen. Bera asko mobitzen zan kanpuan – atzerrian eta– eta talde bat, koro bat, abesbatza bat zeratu nahi zuela. Eta, bueno, sortu genun holako koro bat edo. Bueno, oso ausartak giñan. Igual eukiko genittun 17-18 urte eta danetan ibiltzen giñan. Ez? Orduan, gaiñera harek esaten zigun Alemaniara jungo giñala kantatzera. Euskeraz kantatzen genun. Eta hola.

4. Antzerkian, Mari Ezenarro eta Manolo Rementeriarekin

- **Erref**: EGB-104/008
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:09:24. **Bukatu**: 00:11:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia

Laburpena:
Mari Ezenarro elgoibartarrak deklamazioa ikasi zuen Madrilen eta antzerki-talde bat sortu zuen Manolo Rementeriarekin batera. Antzerkirako grina sartu zien Marik eta antzerkian hasi zen. "Nekaldia" antzeztu zuten elizan pare bat urtez. 1975-1976 inguruan izango zen. Beste antzerki-obrak Odeoian antzeztu zituzten. Taldeak ez ei zuen izenik hasieran. Ikastolako irakaslea zen Edurne Lasa sartu zenean, berak hartu zuen taldearen ardura eta Taupada izena ipini zioten.

5. Anastasio Albisuren `Nekaldia´ antzerki-obra

- **Erref**: EGB-104/009
- **Iraupena**: 0:01:17. **Hasi**: 00:11:46. **Bukatu**: 00:13:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Mari Ezenarro eta Manolo Rementeriak gidatutako antzerki-taldearekin Anastasio Albisuk idatzitako `Nekaldia´ (1971) antzerki-obra antzeztu zuten elizan. 1975ean haren etxera joan ziren Azkoitira eta liburuak dedikatu zizkien. Elizaren lokaletan egiten zituzten entseguak.

6. Herriko ikastetxeak

- **Erref**: EGB-104/012
- **Iraupena**: 0:02:19. **Hasi**: 00:16:08. **Bukatu**: 00:18:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

Laburpena:
Aita Agirre plazako eskola nazionaletan ibili zen. Neskak eta mutilak joaten ziren bertara, baina aparte egoten ziren gelan. Herrian mutilentzat bakarrik zen fraideen eskola eta neskentzat bakarrik zen Santa Klarako mojen komentua ere bazeuden. Maalan ere mojen ospitalea eta eskola zeuden. Eskola nazionaleko irakasle gehienak kanpokoak ziren.

7. Euskaraz alfabetatzera

- **Erref**: EGB-104/013
- **Iraupena**: 0:02:02. **Hasi**: 00:18:27. **Bukatu**: 00:20:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea

Laburpena:
Eskolan dena gaztelaniaz egiten zuten. Etxean amarekin euskaraz egin arren, anai-arreben artean ere gaztelaniaz hasi ziren. Ikastolara lanera etorritako lehenengo irakasleak gau-eskolak ematen hasi ziren eta han ibili zen euskaraz alfabetatzen Antton Aranbururekin. Geroago Bergarara joan zen UNEDera D eta B tituluak ateratzera. Nortzuk ziren irakasleak. Literatura, soziolinguistika, itzulpengintza... hainbat ikasgai ematen zituzten.

8. Nola hasi zen euskara-klaseak ematen

- **Erref**: EGB-104/014
- **Iraupena**: 0:03:20. **Hasi**: 00:20:29. **Bukatu**: 00:23:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea

Laburpena:
Idazkaritza ikasi zuen eta tapiztegi batean hasi zen lanean, administrazioan. Han zebilela, euskara-klaseak ematea proposatu zioten eta dendara sartu aurretik joaten zen ikastolara, guraso batzuei eskolak ematera. Geroago udaletxeko langileei ere eman zizkien klaseak. Berak utzi ostean, Maritxu

Loiola hasi zen. Hasieran zer material erabiltzen zuen. Bietatik izan zituen, bai euskalduntze eta baita alfabetatze taldeak ere.

9. Talde zehatz batzuetan egiten zuen euskaraz

- **Erref**: EGB-104/020
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 00:32:03. **Bukatu**: 00:33:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Eskola nazionalean dena gaztelaniaz egiten zuten eta, beraz, ez zuten zigorrik jasotzen euskaraz egitearren. Kaleko giroa oso erdalduna zen; oso euskara gutxi entzuten zen. Berak ahizparekin eta talde zehatz batzuetan bakarrik (dantza-taldean, antzerki-taldean...) egiten zuen euskaraz.

10. Umetan euskarazko irakurgairik ez

- **Erref**: EGB-104/023
- **Iraupena**: 0:01:03. **Hasi**: 00:35:41. **Bukatu**: 00:36:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Prentsa
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia

Laburpena:
Bera umea zenean, etxean ez zuten izaten euskarazko irakurgairik. Gerora bai, Zeruko Argia. Arrate irratia entzuten zuten egunero eta Herri-irratia ere bai.

11. San Anton egunean Elgoibarko Izarraren jaialdia Odeoian

- **Erref**: EGB-104/026
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:37:59. **Bukatu**: 00:38:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:
Elgoibarko Izarra euskara elkarteak atal desberdinak zituen: kultura, dantza, euskara, ingelesa, balleta... Urtean behin San Anton egunean jaialdia egiten zen Odeoi antzokian, urtean zehar egindakoa herritarrei erakusteko.

12. Ongarri Kultur Elkartea

- **Erref**: EGB-106/006
- **Iraupena**: 0:01:53. **Hasi**: 00:03:55. **Bukatu**: 00:05:48

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Euskara » Euskararen egoera
- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:
Elgoibarko Izarra sortu aurretik Ongarri Kultur Elkartea zegoen Elgoibarren. Elkarte horrek ekintzak euskaraz eta gaztelaniaz egingo zituela uste dute eta, horregatik, Felix Etxeberriak eta beste zenbait kidek Elgoibarko Izarra sortu zuten, soilik euskaraz lan egingo zuen elkarte bat izateko. Dantza taldea ere bazuen Ongarrik.

13. Elorra dantza taldea xake bizidunean

- **Erref**: EGB-106/007
- **Iraupena**: 0:02:16. **Hasi**: 00:05:48. **Bukatu**: 00:08:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia
- Aisia » Kultura » Dantza
- Aisia » Kirola » Beste kirol batzuk

Laburpena:
1964an sortu zen Elorra dantza taldea, baina Itziar beranduago sartu zen. Bera sartu aurreko urteetan taldea nahiko lagata egon zela eta Ixidor Solupek berpiztu zuela uste du. Sebasek gogoan du plazan xake biziduna antzeztu zutenean Elorra taldekoek dantza egin zutela. Telebista edo no-doa joan zela grabatzera gogoratzen du Sebasek. Zenbait herritarri orduan antzeztu zuten figuraren arabera deitu izan diete.

14. Elorra dantza taldeko neskak irakasle lanetara

- **Erref**: EGB-106/009
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:09:14. **Bukatu**: 00:10:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:
Elorra dantza taldeko neska asko Elgoibarko Izarrako dantza-eskolan irakasle lanean ibili ziren. Sebasek gogoan du Ixidor Solupe ibili zela beraiei dantzak irakasten.

15. Lehenengo Euskal Jaian umeen dantza taldean

- **Erref**: EGB-106/010
- **Iraupena**: 0:03:21. **Hasi**: 00:10:23. **Bukatu**: 00:13:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

- Aisia » Kultura » Dantza
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Sebasek Elgoibarren egin zen lehenengo Euskal Jaian parte hartu zuen. Mutilek eta neskek aparte entseatzen zuten eta plazan ere bakoitzak bere dantzak egiten zituen. Mutilek Bizkaiko dantzak egiten zituzten, Dantzari Dantzakoak. Mutilek euskaraz egiten zuten, irakasleak ere euskaldunak zituzten eta; neskek, berriz, gaztelaniaz. Mutilen janzkera. Praka motzekin joaten ziren bakarrak izaten ziren.

16. Dantza taldeetarako arropa eta materiala

- **Erref**: EGB-106/011
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:13:44. **Bukatu**: 00:16:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Aisia » Kultura » Dantza
- Lanbideak » Sastreak, jostunak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Elgoibarko Izarran dantza irakasle moduan hasi zirenean, arropak kopuru handietan egiten zituzten, behar zutenaren arabera. Mari Luz jostunak josten zizkien. Materiala nondik lortzen zuten. Askotan beraiek prestatu behar. Umeek matrikula ordaintzen zuten, baina diru gutxi izaten zen. Geroago Elgoibarko Izarrak bere aurrekontutik zati bat ematen zien materialetarako.

17. Berriz hasi ziren Euskal Jaia antolatzen Elgoibarren

- **Erref**: EGB-106/012
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:16:06. **Bukatu**: 00:17:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Aisia » Kultura » Dantza
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:
Euskal jaiak lagata egon ziren Elgoibarren, hasierakoan istiluak egon zirelako eta beraiek hasi ziren berriz antolatzen. Kanpotik etortzen ziren ume guztientzat bazkaltzera joateko etxeak aurkitu behar izaten zituzten. Begiraleek herriko elkarteetan bazkaltzen zuten. Inguruko herrietako taldeak etortzen ziren.

18. Herriko dantzariei laguntzen zieten txistulariak

- **Erref**: EGB-106/013
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:17:51. **Bukatu**: 00:19:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Aisia » Kultura » Dantza
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Garai batean txistulariak: Txanbolindarrak edo Mendarotik etortzen zirenak. Beraiek irakasle lanean jardun zutenerako jada bazegoen txistu eskola. Antonio Azpiazu zen irakaslea. Euskal Jaietara txistulari asko joaten ziren. Kaikua eramaten zuten jantzita: berdea, lauki beltzekin.

19. Umeei dantzan irakasteko metodologia

- **Erref**: EGB-106/017
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:21:30. **Bukatu**: 00:22:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:
Dantzak irakasterakoan, lehenengo erritmoa lantzen zuten umeekin, musika ezberdinak erabilita eta geroago hasten ziren dantzak irakasten. Magnetofoian grabatutako zerbait izaten zuten arren, kanta gehienak abestu egiten zituzten irakasleek. Plazara irteteko bezperan txistulariekin entseatzen zuten.

20. Elgoibarko auzoetara dantzara

- **Erref**: EGB-106/018
- **Iraupena**: 0:00:48. **Hasi**: 00:22:43. **Bukatu**: 00:23:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:
Elgoibarko auzoetan ere egiten zuten dantza jaietan. Sebasek gogoan du bera umea zenean Altzolara joaten zirela San Juanetan. Nagusiagotan aurreskua edo soka-dantza egitera joaten ziren beste auzo batzuetara.

21. Dantza-solte txapelketak Elgoibarren

- **Erref**: EGB-106/019
- **Iraupena**: 0:03:28. **Hasi**: 00:23:31. **Bukatu**: 00:26:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:
Dantza-eskolan umeei ez zieten dantza soltea irakasten, taldeko dantzak bakarrik. Entseguetan neskak eta mutilak aparte egoten ziren eta dantza gutxi

batzuetarako bakarrik elkartzen ziren. Herrian betidanik ezagutu izan dute dantza solte txapelketa. Ondarrutarren artean lehia gogorra egoten zen. Markinako `Txanbolin´tarrek jotzen zuten txistua. Maila handiko txistulariak ziren.

22. Trinitateetan danborrada, dantzaldia eta umeen Euskal Jaia

- **Erref**: EGB-106/021
- **Iraupena**: 0:02:19. **Hasi**: 00:29:11. **Bukatu**: 00:31:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Kultura » Dantza
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:
Trinitate egunean Euskal Jaiaren antzeko ekitaldia egiten zuten: dantzan zekiten herriko ume guztiak irteten ziren. Talde bakoitzari inguruko zuhaitz baten izena jartzen zioten eta kartelak egiten zituzten. Bezperan danborrada eta dantzaldia izaten zituzten eta lo asko egin gabe joan behar.

23. Txitxilibakio aldizkaria eta etxez etxe banatzen ziren binetak

- **Erref**: EGB-106/025
- **Iraupena**: 0:03:08. **Hasi**: 00:33:58. **Bukatu**: 00:37:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Prentsa

Laburpena:
Elgoibarko Izarrako lantalde batek Txitxilibakio aldizkaria sortu zuen, herrian euskarazko aldizkari bat egon zedin. Izenaren jatorria. Aldizkaria osorik beraiek egiten zuten. Horrez gain, motibazioa sustatzeko ekintzak bideratzen hasi ziren. Esaterako, euskarazko binetak banatzen zituzten etxez etxe. Lana nola egiten zuten. Euskal Herrian Euskarazen ekintzetan ere parte hartu zuten. Geroago, Elgoibarko Izarraren bigarren fasean, gaztelaniaz ematen ziren ikastaroak euskaraz eskaintzea izan zuten helburu.

Transkripzioa
- Eta lehen esan dozu Txitxilibakio aldizkarixa. Zer zan?
- Sebas: Elkartzen giñan han, Loriton, eta gure helburua zan –izango zan Elgoibarko Izarrako kultura, euskera... kultura taldia izango zan, ze Kristina ere bazauan, Agustin Gorostiza...– helburua zan herrixan aldizkari bat edo rebista bat azaltzia, baiña euskeraz, ez zauana, herri-maillakua.
- Itziar: Ez zan idazmena bultzatzea ere? Edo...
- S.: E... baiña gehixau... Bueno... ze azken baten idazten zebenak gure lagunak, ezagunak zian, pin-pin-pan. Eta Txitxilibakio jarri genion izena, ba, hemen behartsu bat etortzen zanian, Sakamantekas biharrian, Txitxilibakio. “Txitxilibakio ipiniko diou?” ta Txitxilibakio. Ta horrekin lotuta

hasi giñan pixka bat... Hori ateratzen zan. Ez dakit zenbanaka. Ta zenbat atera genittun ere ez naiz gogoratzen. Dana eitten gendun guk: azala, aurrekua, atzekua, ezkerrekua eta dana. Nahi izan gendun motibazio zerbait egitea. Eta, orduan, eitten genittun biñeta batzuk, komik batetan –batzuk– banatzen zianak etxez etxe. Ta danak zian euskeraz hitz egiteko. Ba “lehen hitza euskeraz” eta egoera desberdiñak, ez? Orduan, eitten gendun komika, juaten giñan Danobatera, eitten ziguten ez dakit-ze –“fituan”, hola deitzen zan– eta harekin inprentara juaten giñan, gero tolostu danak eta banatu etxez etxe. Eta danak zian hola pixkat... Horren barruan ere egon giñan Euskal Herrian Euskarazen barruan ere bai. Tartean. Elgoibarko Izarrako euskera taldea baiña –bueno, euskera taldea, motibazio taldea– Euskal Herrian Euskarazen ere bai. Euskal Herrian Euskarazeko kanpañetan parte hartu gendun. Txiripaz librau guardia zibilletatik ere bai. Gogoratzen naiz telebistekin behin. Euskal telebista eskatzeko, kanpaña zan herri bakoitzak ipini bihar zittulako telebista zahar batzuk aurrian “Euskal telebista” pegauta. Lortu genittun telebista zaharrak, ipini gendun pegatzeko eta gero juan giñan, ba, Goiko plazan zeuan kabina bat, kabina gaiñian, zubixan ez dakit nun... ipinitta. Eta gero enterau giñan, atzetik guardia zibillak pentsatzen bonbak ziala atzetik euki genittun, baiña ez zian enterau e, itxura danez. Eta gu felizmente ipini gendula ta... Holako... Eta gerora begira, pixkat motibatzeko, hasi giñan antolatzen –baiña gero, e! bigarren fasia ya izango litzake, beranduago–, ba, sukaldaritzako ikastaroa euskeraz... e... erderaz antolatzen zian ikastaroak euskeraz ere posible zala ziurtatzeko, ba, holako antolaketak eitten genittun.
- I.: Kultura taldea zan hori, ez?
- S.: Kultura, kultura.
- I.: Zu kultura taldean ibili ziñan.
- S.: Kultura, kultura izango zan.
- I.: Elgoibarko Izarraren kultura taldea.

24. Itziar izan zen Barren aldizkariaren lehen zuzendaria

- **Erref**: EGB-106/026
- **Iraupena**: 0:02:48. **Hasi**: 00:37:06. **Bukatu**: 00:39:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Prentsa

Laburpena:
Itziar `Barren´ aldizkariaren lehenengo zuzendaria izan zen, Alberto Agirreazaldegirekin batera. Udal euskaltegian lanean zebilela eskaini zioten kargua eta handik irtendakoan joaten zen `Barren´era. Bi kazetari eta maketatzaile bat kontratatu zituzten hasieran. Jendearen usteak.

25. "Ez dok amaitu" jaialdia

- **Erref**: EGB-106/028
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 00:41:58. **Bukatu**: 00:43:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak

Laburpena:
Elgoibarko Izarra elkarteak soldatapeko lehenengo pertsona hartu zuen sasoian (1992), elkartea oraindik bizirik zegoela aldarrikatzeko, "Ez dok amaitu" jaialdia antolatu zuten kiroldegian. Herritarrek parte hartu zuten. Garai bateko dantzariek dantza egin zuten eta Urruzunoren urteurrenean antzeztutako antzerkia egin zuten berriro.

26. Euskarazko kantak abesten zituzten koruan

- **Erref**: EGB-106/029
- **Iraupena**: 0:02:52. **Hasi**: 00:43:19. **Bukatu**: 00:46:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Beraiek gazteak zirenean Juan Igartuak sortutako koruak ez zuen izenik. Ez zuela ibilbide luzea izan dio Itziarrek. Jende askok parte hartu zuen. Talde handitik otxoteak ateratzen zituen gero, ondoen abesten zutenak aukeratuta. Euskarazko kantak abesten zituzten, asko Arratiako Oihartzunak taldearenak.

27. Hiru antzezlanetan parte hartu zuten; arropak eta dekoratuak

- **Erref**: EGB-106/032
- **Iraupena**: 0:03:01. **Hasi**: 00:46:56. **Bukatu**: 00:49:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
`Nekaldia´ obra antzeztu zuten elizan. Aste santuan irudiak zapi beltzez estalita egoten ziren. Arropak. Danborradarako Donostiako "Casa Angelita" tik ekartzen zituzten arropak, alokatuta. Antzeztu zuten bigarren obra Lurdes Iriondoren `Buruntza azpian´ izan zen. Hirugarrenaren izenburua ez dute gogoan. Dekoratuak ahal zen lekutik lortzen zituzten.

28. Mari Ezenarro eta Manolo Rementeria, antzerki taldearen zuzendariak

- **Erref**: EGB-106/034
- **Iraupena**: 0:02:31. **Hasi**: 00:50:14. **Bukatu**: 00:52:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia

Laburpena:
"Apuntadorea"ren lana antzezlanetan. Odeon antzokian "apuntadorea" sartzeko maskorra zegoen. Miren Vallejo ibiltzen zen lan horretan. Mari Ezenarro eta Manolo Rementeria antzerki taldeko zuzendari. Beraiek ez zuten sasoi hori ezagutu, baina haietako batzuk behintzat aurretik antzerkian ibiliak ziren. Mari Ezenarro pixka bat totela zen eta deklamazioa ikasi zuen Madrilen. Gainera, kanpoan asko ibilitakoa zen, senarra futbol jokalari internazionala zelako.

29. `Etxegiña´ bertsolaria

- **Erref**: EGB-106/039
- **Iraupena**: 0:03:40. **Hasi**: 00:55:39. **Bukatu**: 00:59:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Santa Ageda
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:
Sebasen aitona, `Etxegiña´ Ermutik etorri zen Elgoibarrera. Bertsolaria zen. Herrian galduta zegoen Santa Ageda eskea berreskuratu zuten eta berak jardun zuen urte luzez koplari. Garai batean, eskean joandakoan, hildakoren bat egon zen etxearen aurrean errezatu egiten zen, koplak kantatu beharrean. Gerora, `Etxegiña´k berak asmatutakoa zela esaten zuen salbea kantatzen hasi ziren. Salbe horren bi bertso elizako hiletetan ere abesten dira orain. Gizon saltseroa zen, herrian ezaguna. Bertso-paper lehiaketa jarri zuten bere omenez eta omenaldi batzuk ere egin zitzaizkion. 87 urterekin hil zen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-08-11

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com